

Centrul Educațional PRO DIDACTICA

Clubul PAIDIA

Liceul Teoretic Republican "Aristotel"

Atelier de lucru cu cadrele didactice și manageriale

EDUCAȚIE PENTRU INTEGRITATE

- *obiective și strategii de activitate;*
- *sugestii de activități realizate în școală, familie și comunitate;*
- *autoevaluare și dezvoltare personală.*

Consultant național: dr. Pavel Cerbușca

EVOCARE (asalt de idei).

Numiți cât mai multe cuvinte care se asociază cu termenii:

a) *CORUPȚIE*

b) *INTEGRITATE*

- *ilegalitate;*
- *desfrânare;*
- *mită,*
- *sărăcie;*
- *neîncredere;*
- *manipulare;*
- *dependență;*
- *supunere;*
- *imoralitate;*
- *cumetrism ...*

- *respect;*
- *educație;*
- *democrație,*
- *stat de drept;*
- *încredere;*
- *dezvoltare;*
- *decentă;*
- *transparență;*
- *obiectivitate;*
- *valori ...*

Care filă din această carte ar trebui să o analizăm în primul rând? Cum?

E *LIGIBILITATE*
D *EMNITATE*
U *NITATE*
C *OMPETENȚĂ*
A **N** **T** **I**
T *OLERANȚĂ*
I *NTEGRITATE*
E *RUDIȚIE*

C *ORECTITUDINE*

C *CRIMĂ*

O *NESTITATE*

O *ROARE*

R *ESPONSABILITATE*

R *UȘINE*

U *MANISM*

U *MILINIȚĂ*

P *ROTECȚIE*

P *EDEAPSĂ*

T *RANSPARENȚĂ*

T *RIȘARE*

I *NFORMARE*

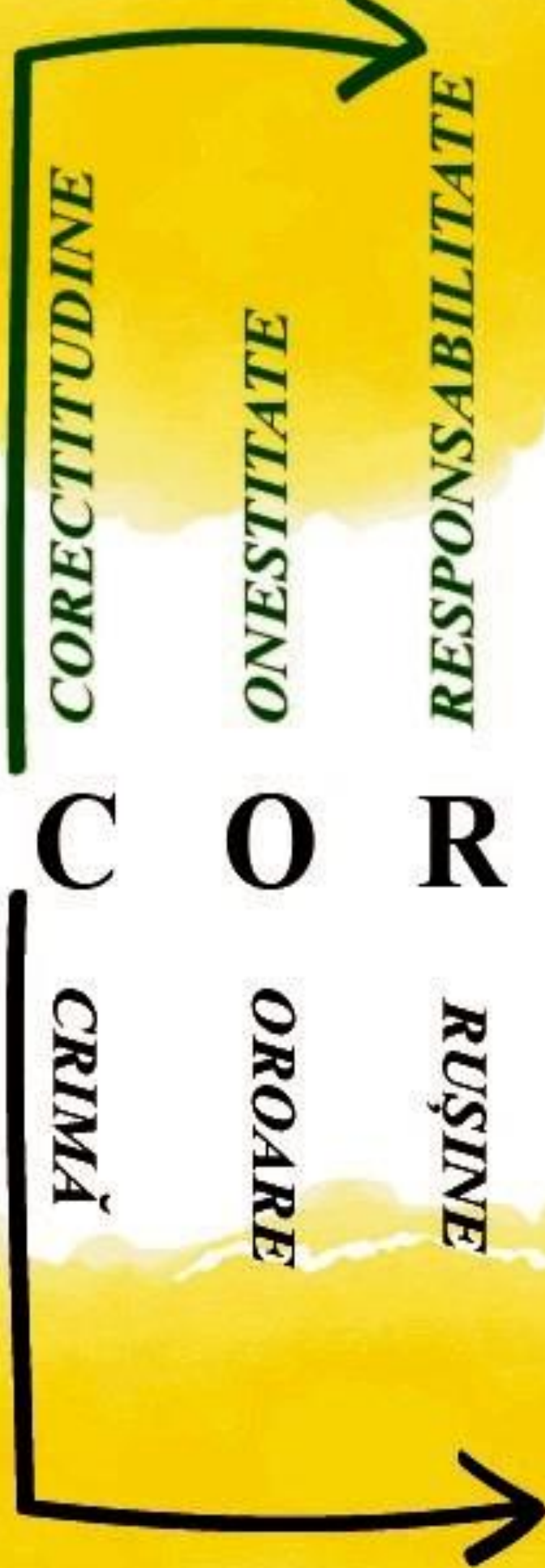
I *LEȘALITATE*

E *CHITATE*

E *EXCLUDERE*

așteptări

consecințe

Scopul și obiectivele educației pentru integritate

SCOP: *Implicarea cadrelor didactice și manageriale în analiza și implementarea strategiilor anticorupție și educație pentru integritate, destinate dezvoltării la actorii educaționalu a unui comportament bazat pe respectarea legilor și a normelor morale.*

OBIECTIVE:

- ❑ *determinarea sarcinilor de activitate a cadrelor didactice și manageriale în realizarea cerințelor Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție;*
- ❑ *analiza materialelor elaborate de experți, racordate la situațiile concrete din viața cotidiană a copiilor, pentru a reduce cauzele și condițiile care generează acte de ilegalitate în spiritul intoleranței față de corupție;*
- ❑ *prezentarea unor modalități de educație pentru integritate, organizarea unor activități practice în școală și în comunitate privind aplicarea cadrului legal în vigoare;*
- ❑ *analiza efectelor corupției în diverse domenii și propunerea de acțiuni de consolidare a integrității persoanei.*

Gândește/ perechi/ prezintă

- ❑ De ce este necesar să implementăm obiectivele educației pentru integritate în societate?
- ❑ Ce ați modifica în cultura organizațională a instituției pentru a insera elemente de educație pentru integritate în dezvoltarea competențelor cu caracter de integrare?

NOȚIUNI DESPRE CORUPȚIE

- **CORUPȚIE** (din latină – *corruptio* (rupt din inimă), -onis. - *corupție*, DEX, 2009) – este o abatere de la moralitate, de la cinste, de la datorie.
- **CORUPȚIA** cuprinde încălcarea normelor referitoare la îndatoririle agentului public, precum și neîndeplinirea obligațiilor legale de către agenții economici, având un grad sporit de pericol social, cu profunde consecințe negative asupra întregii societăți
- Cel mai adesea, termenul **CORUPȚIE** este utilizat în raport cu atribuțiile și acțiunile agenților publici, a aparatului birocratic și deciziile elitei politice.
- Termenul de „**CORUPȚIE**” este în legătură inversă cu acela de „**INTEGRITATE**”. Conceptul de „*integritate*” a agenților publici este introdus și promovat de **Convenția ONU împotriva corupției**, adoptată prin rezoluția Adunării Generale nr. 58/4 din 31 octombrie 2003 și a intrat în vigoare în 14 decembrie 2005, ratificată inclusiv de Republica Moldova.

Misiunea educației pentru integritate

Informarea actorilor educaționali cu referire la valori și comportamente la general, precum și analiza naturii, premiselor și consecințelor corupției, precum și promovarea unei culturi a democrației și respectării legilor/regulilor și a principiilor morale.

Acestea presupun:

- *respectarea demnității umane, a nevoilor și a drepturilor omului;*
- *promovarea relațiilor bazate pe respectarea legii și echitate;*
- *participarea la procesele democratice, asigurarea unei conviețuiri pașnice;*
- *demonstrarea integrității persoanei și demnității în situații cotidiene;*
- *conștientizarea modului în care deciziile luate afectează propria persoană sau familia;*
- *manifestarea inițiativei pentru a se informa și pentru a se implica în soluționarea problemelor și evenimentelor de interes social.*

Sarcinile educației pentru integritate

- **perceperea corupției drept un fenomen negativ și chiar antisocial;**
- **promovarea intoleranței față de acte de corupție în diverse contexte;**
- **descrierea cauzelor corupției și a consecințelor acestui fenomen negativ;**
- **promovarea unui mod de viață în baza valorilor, precum respectul pentru principiile democratice, echilibru între bunul public și interesul personal, responsabilitatea pentru acțiuni;**
- **promovarea persoanelor integre;**
- **demonstrarea gândirii critice în soluționarea problemelor, comunicarea eficientă;**
- **planificarea rațională și organizarea eficientă a activităților;**
- **gestionarea rațională a resurselor de timp, financiare și umane;**
- **manifestarea inițiativei, asumarea responsabilității față de acțiunile proprii;**
- **participarea activă la viața socială a școlii, a comunității locale, a societății.**

Forme ale corupției (pasive și active)

- *mituire;*
- *clientelism;*
- *protecționism;*
- *privatizarea ilicită;*
- *trucarea pariurilor;*
- *coruperea alegătorilor;*
- *lobby nepermis de lege;*
- *trucarea achizițiilor publice;*
- *împiedicarea îmfăptuirii justiției;*
- *utilizarea ilegală a unor resurse publice;*
- *alocarea ilicită de fonduri unor partide politice;*
- *legalizarea veniturilor obținute din acte de corupție;*
- *excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu;*
- *etc. ...*

STRATEGII DE PREVENIRE A CORUPȚIEI

- adoptarea unor criterii și proceduri clare de recrutare și promovare a agenților publici;
- elaborarea unor proceduri clare și transparente de luare a deciziilor importante pentru public și pentru stat;
- separarea posturilor politice de cele de stat;
- interzicerea ca agenții publici să efectueze activități comerciale;
- veniturile și cheltuielile partidelor politice să fie transparente și legale;
- monitorizarea și declararea veniturilor de către agenții publici și politicieni;
- declararea cadourilor primite de politicieni și agenții publici;
- dezvoltarea unor coduri de conduită pentru funcționarii publici și politicieni în completarea sistemului legal;
- luarea deciziilor importante prin aprobare comună;
- dezvoltarea culturii civice și educației pentru democrație;
- amenzi uriașe pentru corupție și răspunderi crescute;
- salarii crescânde pentru oficiali publici;
- fonduri crescânde pentru servicii speciale;
- linii verzi **(0 800 55555)**;
- învățământ public (intoleranță din ce în ce mai mare față de corupție).

**Alte măsuri de combatere a corupției în Republica Moldova sunt cuprinse în
Strategia Națională de Prevenire și Combatere a Corupției 2017-2020.**

PRACTICI DIN ȘCOALĂ LIPSITE DE INTEGRITATE

www.anticoruptie.md

- ❑ **CONTRIBUȚII FINANCIARE SUPLIMENTARE ALE PĂRINȚILOR.** În multe școli există și funcționează cunoscutele „fonduri”: cel al școlii și cel al clasei. Unii le consideră o impunere din partea școlii, alții demonstrează că este o necesitate pentru a asigura condiții bune elevilor și o educație de calitate, în situația când statul nu acoperă toate necesitățile școlii. Unii părinți consideră că e legitim faptul să contribuie la fondul școlii și la fondul clasei cu sume modeste, alții își manifestă nemulțumirea.
- ❑ **MEDITAȚII IMPUSE ȘI ALTE FAVORURI CERUTE DE PROFESORI.** Meditațiile reprezintă un lucru obișnuit și acceptat ca atare în sistemul de educație, indiferent dacă sunt întrebați elevi, părinți sau profesori. În general, la meditații apelează elevul sau familia sa, din dorința de a primi o pregătire suplimentară, cu diferite obiective (examene, note mai mari). Însă sunt semnificate cazuri în care meditațiile sunt impuse de profesori. Principala metodă prin care profesorul face acest lucru este depunctarea repetată a elevilor, până când aceștia apelează din proprie inițiativă la meditații.
- ❑ **PRESIUNI ASUPRA PROFESORILOR PENTRU INFLUENȚAREA EVALUĂRII.** În școli există un număr îngrijorător de mare de părinți care sunt preocupați în primul rând de notele obținute de copii lor și nu de ceea ce învață sau nu. Dintre aceștia, sunt destui cei care insistă în diverse moduri pentru a influența evaluarea. Acest lucru poate să însemne obținerea unei note mai mari, evitarea corigențelor, „rezolvarea” unei situații de indisciplină.
- ❑ **ACHIZIȚII PREFERENȚIALE DE MATERIALE DIDACTICE.** Au fost semnificate cazuri în care există presiuni pentru achiziționarea preferențială a unor manuale sau alte materiale didactice. Sunt mai multe mecanisme de acest gen: profesorii insistă la clasă pentru ca elevii să cumpere anumite culegeri, caiete etc. Această problemă poate fi întâlnită în situația în care profesorul în cauză este și autorul sau co-autorul volumelor respective.
- ❑ **EVALUARE SUBIECTIVĂ.** Elevii și părinții deseori semnifică cazuri care confirmă existența unui sistem de evaluare subiectiv. Problema în sine este delicată, pentru că la rândul lor elevii și părinții se află în situația de a judeca subiectiv gesturile profesorilor. Există profesori care au elevi „preferați”, care au întotdeauna tendința să acorde o notă mai mare unui elev despre care are o părere mai bună, și una mai mică unui alt elev.

Valori fundamentale ale educației pentru integritate

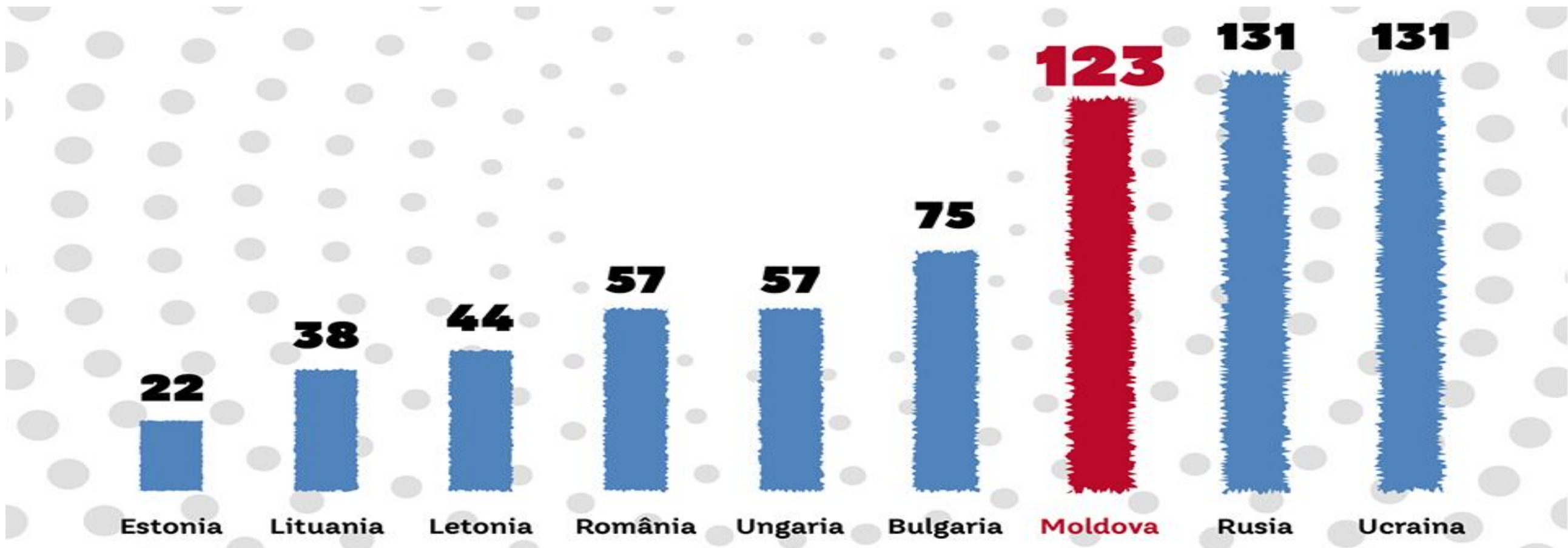
Prevederile *Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020*. Cum ele pot fi implementate în domeniul educației?

- **Integritatea** – promovarea responsabilității morale, civice, sociale și profesionale a personalului implicat în sistemul educațional;
- **Transparența** – asigurarea vizibilității și accesibilității deciziilor, cu informarea și coparticiparea societății civile;
- **Obiectivitatea** – asigurarea imparțialității și nediscriminării în întreaga activitate desfășurată la nivelul sistemului educațional.

Percepția nivelului corupției în R. Moldova

Conform datelor prezentate de TRANSPARENCY INTERNATIONAL MOLDOVA, R. Moldova s-a plasat pe locul **123** din 176 țări incluse în clasament. De remarcat că rezultatele IPC sunt cele mai proaste pentru R. Moldova în ultimii cinci ani. Pentru comparație, Rusia și Ucraina în acest clasament se află pe locul 131, iar România pe locul 57.

Documente elaborate privind prevenirea și combaterea corupției

Cu referire la cadrul legislativ național în domeniul prevenirii și combaterii corupției putem menționa:

- ❑ ***Legea integrității nr.82 din 25 mai 2017;***
- ❑ ***Legea Republicii Moldova privind declararea averii și a intereselor personale. Nr. 133 din 17 iunie 2016 (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 23.07.2016, nr. 245);***
- ❑ ***Legea Republicii Moldova privind evaluarea integrității instituționale. Nr. 325 din 23 decembrie 2013 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 26.08.2016, nr. 277-287).***
- ❑ ***Legea Republicii Moldova privind Codul de conduită a funcționarului public. Nr. 25 din 22 februarie 2008 (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 11.04.2008, nr. 74-75);***
- ❑ ***Codul Penal al Republicii Moldova, Nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 14.04.2009, nr. 72-74).***

Zeci de organizații și instituții monitorizează implementării legilor și a **Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție**, aprobată de Parlamentul Republicii Moldova în martie 2017.

Rolul cadrului didactic și a managerului școlar în educația pentru integritate

În Codul de Etică al Cadrului Didactic din R. Moldova, potrivit **art.6. Norme de conduită în relațiile cu elevii, copiii, (pct.7)** se menționează despre ***interzicerea oricăror activități care generează corupție sau acte conexe corupției, cum ar fi:***

a) primirea sau solicitarea de la elevi, părinți, asociațiile părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților) a unor foloase materiale și alte avantaje necuvenite (sume de bani, cadouri sau servicii), indiferent de destinația declarată a acestora;

b) inițierea sau organizarea proceselor de colectare de la elevi, părinți sau asociații ale părinților (orice altă formă de organizare a părinților) a unor foloase materiale și alte avantaje necuvenite;

d) impunerea de manuale care nu sunt incluse în schema de închiriere și/sau a materialelor didactice auxiliare;

e) impunerea unor activități extra-curriculare contra plată, cadouri sau altor favoruri;

f) fraudarea evaluărilor de orice tip contra bani, alte foloase materiale sau avantaje necuvenite;

g) traficul de influență și favoritismul în procesele de instruire și de evaluare;

h) servicii educaționale cu plată oferite elevilor, copiilor cu care interacționează direct la clasă.

CALENDARUL INTEGRITĂȚII

Valori care trebuie promovate în școli și în comunitate

CULTURA ORGANIZAȚIONALĂ
IANUARIE

AUTOEVALUARE
• FEBRUARIE

RESPECT
• MARTIE

TOLERANȚĂ
• APRILIE

TRANSPARENȚĂ
• AUGUST

DREPTATE
• IULIE

CORECTITUDINE
IUNIE

PROFESIONALISM
• MAI

RESPONSABILITATE ÎN DECIZII
SEPTEMBRIE

AUTOFINANȚARE
• OCTOMBRIE

AUTONOMIE PERSONALĂ
• NOIEMBRIE

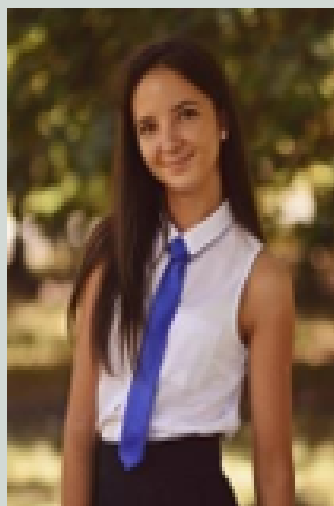
MERITOCRAȚIE
• DECEMBRIE

Irina ODOBESCU, 19 ani

„Pentru mine este foarte important ca persoanele care mă înconjoară să nu fie corupte. Într-o formă mai metaforică aş compara corupția cu o maladie care apare în rezultatul mai multor factori externi, uneori și interni, dar care poate fi tratată, dacă îți dai interesul și dorești să devii o persoană respectată”.

Valentina LAPȘIN, 19 ani

„O societate democratică nu poate tolera fenomenele de corupție. Pentru a întreprinde reforme, este nevoie mai întâi să lichidăm corupția. Doar astfel putem vorbi despre respectarea drepturilor și a libertăților noastre, despre o societate progresistă și civilizată”.

Carolina CICATI, 18 ani

„Nu este acceptabil ca în secolul XXI – secolul personalității integre, să privim sceptic asupra educației anticorupție. Vreau să fac parte dintr-o generație care promovează anticorupția și nu doresc să simt consecințele ei”.

Dialog socratic COMBATEREA CORUPȚIEI: PRIN PEDEAPSĂ SAU PRIN EDUCAȚIE

Corectitudinea morală și respectarea legii.

- Combaterea corupției prin educație este o metodă mult mai eficientă, decât cea prin aplicarea pedepsei. Sunt o mulțime de grupuri de inițiativă sau persoane fizice care promovează prin exemplul personal principiile de integritate și combat fenomenul corupției la nivel local. Educația este o metodă mai civilizată, este logică și dezvoltă simțul respectării legii. Sistemul educațional este construit astfel, încât să descurajeze corupția și orice faptă ilicită. Educația face apel la respect față de cetățeni și față de societate.

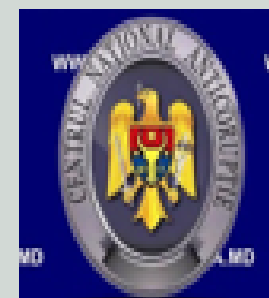
- Încercând să rezolvăm problemele de corupție prin pedeapsă, folosind amenințări, avertismente, generează atitudine defensivă și de conștientizare.

- Totul pornește de la noi, fiecare cetățean luat în parte. Noi suntem și putem fi schimbarea. Ba chiar mai mult, vom asigura atingerea scopurilor acțiunilor de prevenire a corupției. Mi-ar plăcea să fac parte dintr-o societate unde corupția lipsește.

Nicoleta PRESTESCU, 18 ani,
Adrian LEFTER, 16 ani

- Corupția este un fenomen infracțional cu un grad sporit de pericol social, însă o pedeapsă este aptă să-și îndeplinească scopul doar dacă este aplicată în funcție de gravitatea infracțiunii comise. Prin pedeapsă oamenii vor înțelege ce este

CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE LICEUL ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI PROGRAMUL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU DEZVOLTARE (PNUD)

„Mai bine să fii oponentul unui om bun, decât prietenul unui om rău”

Proverb japonez

Educația Civică & Educația Anticorupție

Chișinău 2017

Corupția reprezintă acele fapte limitative reglementate de lege, precum luarea și darea de mită, primirea de foloase necuvenite, traficul de influență etc.

Corupția constituie activitățile ilicite desfășurate în scopul obținerii de

avantaje materiale sau morale, a unor poziții sociale sau politice înalte.

Corupția cuprinde încălcarea normelor referitoare la îndatoririle funcționarului public, precum și neîndeplinirea obligațiilor legale de către agenții economici, având un grad sporit de pericol social, cu profunde consecințe negative asupra întregului sistem.

Corupția este unul dintre principalele bariere în calea progresului societății. De aceea lupta împotriva acestui fenomen negativ trebuie să se desfășoare în toate direcțiile: ajustarea legislației naționale la cea internațională; reforma justiției, și nu în ultimul rând - **educarea cetățenilor** care să demonstreze intoleranță față de persoanele corupte.

Educația anti-corupție este dezvoltarea atitudinii și comportamentului anti-corupție cetățenilor, în primul rând a tinerilor, menite să asigure respectarea legii și respect față de oameni.

Sunt o persoană anticoruptă, deci:

- **NU** ofer mită pentru a-mi rezolva anumite probleme personale sau de grup;
- **NU** tolerez cazuri de corupție pe care le identific în jurul meu;
- **Sunt** corect(ă) și semnalez situațiile de corupție pe care le observ;
- **Mă** informez mai mult despre prevederile legii și le respect pentru binele meu și a persoanelor apropiate;
- **Mă** bazez pe prevederile legale și principiile etice în situațiile când iau decizii;
- **Respect** persoanele integre și promovez modele ale oamenilor demni și onești;
- **Studiez** critic bunele practici din statele democratice și mă strădui să le implementez în colectivul meu și în comunitate.

Corupția este recunoscută ca fiind o problemă gravă și controversată în R. Moldova, atât de către cetățeni, politicieni, autoritățile naționale, cât și de către instituțiile internaționale, cum ar fi Transparency International sau Banca Mondială. Sistemul educațional în R. Moldova este unul dintre cele mai vulnerabile în acest sens. Totodată, reforma în sectorul educației este fundamentală în eforturile de reducere a cazurilor de corupție în societate.

Nu poate fi asigurat progresul statului de drept sau respectarea Drepturilor și a Libertăților Omului în condițiile unei societăți corupte. În acest context este necesară o schimbare de mentalitate a tuturor cetățenilor, o resetare a conștiinței și a gândirii elevilor cu referire la problemele cu care se confruntă societatea, printre care este și cea a corupției.

Dr. Pavel CERBUȘCA
consultant național

REFLECȚII ANTICORUPȚIE

Nu corupției

Corupția e mărul-mită,
Ce te ține în ispită.
Te îngenunchează cu asprime
În fața aspirațiilor mulțimii.

Te umilește ca pe-un sclav
Pentr-un favor mic, dar aprent grozav.
Să pui la doctor în halat,
Ca să te trateze adecvat,
Nu e corect și nu e bine
Să-ți dai tu cinstea pe rușine.

Când el e obligat să te ajute
Să îl plătești, să nu te uite
Într-un pat de spital
Că nu ai pus în buzunar.

Pe polițiști să-i mituiți,
Nu e corect, vă umiliți.
Ca să te scape de proces,
Ești gata suma s-o triplezi.
Dar poate, mai puțin ai scoate,
Dacă ai face totul ca la carte.
Iar faptul că îți cere ție,
Denunță așa, cum se cuvine.

Corupția nu e o soluție corectă
Ea se pedepsește prin lege.
Nu e bine să stai la răcoare
Pentru corupție și fraudare.
Mai bine e să fii cinstit
Decât să fii neliniștit.

Să te trezești cu groază
Să fii mereu pe fază,
Că poți fi iute prins
Și ajungi condamnat convins.

Fă ce e bine, și corect,
Fii activ! Spune Nu corupției.

Aceasta este un semn bun al
educației.

Învață și pe alții
Și vom trăi uniți ca frații.
Tu ești viitorul,
Prezintă adevărul.

Frunză Agata

Corupția este o maladie socială care îi sărăcește pe unii și îi îmbogățește pe alții. Sigur că avem mijloace de-a preveni această boală, însă prea des închidem ochii și-o lăsăm să se răspândească în voie, ajungând la nivel de epidemie. Va trebui să ne gândim cum să protejăm copiii de această maladie, generațiile viitoare merită să trăiască într-o societate integră, vlăstar cu conștiință anti-corupție care trebuie implantată de azi, pentru ca mâine să-l găsim în mentalitatea tinerilor urmași.

De aceea am creat această poezie: „Nu corupției”, fiindcă noi merităm un mediu social sănătos, noi merităm să trăim într-o societate în care cuvântul mită nu există, în care corupția a dispărut o dată cu funcționarii corupți din societate, lăsând în urmă o societate democratică și prosperă. Cert este că noi plătim cam de 3 ori prețul: o dată prin taxele și impozitele pe care le datorăm statului, a doua oară prin facturile pe care le plătim, iar a treia oară atunci când oferim o „atenție.” Fenomenul atențiilor trebuie stopat, căci o societate nouă se renaște atunci când cea veche este mult prea ineficientă și învechită.

***Spune DA Integrității!
Spune NU corupției!***

Împreună vom consolida societatea civilă

Respect pentru persoanele integre

